

בבית המשפט העליון

בש"פ 7120/13

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: יוסף אבו גאנס

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז- לוד (כב' השופטת מ' ברנט) שניתנה בתאריך 20.10.2013

תאריך הישיבה: י"ח חשוון התשע"ד (22.10.2013)

בשם העוררת: עו"ד עידית פרג'ון

בשם המשיב: עו"ד צבי אבנון

החלטה

1. בפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת מ' ברנט) שניתנה בתאריך 20.10.2013 בגדרה נדחתה בקשתה של המדינה לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט קמא הנכבד לשחרר את המשיב לחלופת מעצר, חרף כך שהפר את תנאי שחרורו.

להלן אביא את הנתונים הצריכים לענין.

רקע עובדתי

2. בתאריך 17.12.2012 נעצר המשיב יחד עם חשודים נוספים בחשד לפעילות עבריינית במסגרת ארגון פשיעה. בית המשפט השלום ברמלה (כב' השופטת ד' גלט) הורה מדי כמה ימים במסגרת תיק מ"י 31083-12-12 על המשך מעצרו החשודים

לצורך החקירה המשטרתית וזאת עד לתאריך 11.01.2013. או הורה בית המשפט השלום על שחרורו של המשיב למעצר בית מלא ברח' עובדיה 4 ברמלה, בפיקוחם הקבוע של אביו או אחיו ובכפוף לערבויות כספיות.

ערר שהגישה המדינה כנגד החלטה זו נדחה על ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' יעקב (סג"נ)) במסגרת תיק עמ"י 13-01-31527.

3. בתאריך 21.01.13 הוגש כתב אישום נגד המשיב ו-13 נאשמים נוספים בגין 21 אישומים, שעיקרם סחיטה ואיומים במסגרת ארגון פשיעה. לפי המפורט באישום השני, המשיב (נאשם מספר 13 בכתב האישום) היה מעורב יחד עם חברי ארגון פשיעה נוספים בקשר שמטרתו לסחוט אדם בשם אחמד ג'בארה (להלן: אחמד). לצורך כך המשיב יחד עם נאשמים נוספים איימו על אחמד ואילצו אותו לבצע עמם עסקה פיקטיבית בבניין השייך לו. בגין מעשים אלו ייוחסו למשיב עבירות של קשירת קשר לפשע (עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), סחיטה באיומים (עבירה לפי סעיפים 428 סיפא ו-29 לחוק העונשין), שימוש במרמה, עורמה ותחבולה על מנת להתחמק ממס (עבירה לפי סעיפים 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], סעיף 98(2ג)(3) ו-98(2ג)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963 וסעיף 29 לחוק העונשין) והלבנת הון ועשיית פעולה ברכוש אסור (עבירה לפי סעיפים 3 ו-4 לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000).

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בתאריך 21.01.2013 הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' טל (סג"נ)) על המשך שחרורו של המשיב בתנאים בהם היה משוחרר עד להגשת כתב האישום, זאת עד להחלטה אחרת. בתאריך 13.05.2013 קבע בית המשפט קמא הנכבד (כב' השופטת מ' ברנט) כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס למשיב והורה על הותרתו של המשיב בחלופת מעצר בתנאים שקבע בית משפט השלום טרם שהוגש כתב האישום.

5. בתאריך 26.05.2013 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר בתנאי שחרורו וביקש כי יותר לו לצאת לעבודה. בית המשפט קמא הורה על עריכת תסקיר בו תיבחן אפשרות זו. בתאריך 31.07.2013 הוגש התסקיר. בתסקיר העריך שירות המבחן כי המסוכנות הנשקפת מהמשיב היא בינונית וכי המפקחים שהוצעו – לא יוכלו לספק פיקוח הדוק מספיק. עם זאת, שירות המבחן ציין כי בהינתן מפקחים מתאימים יותר – לא נראה

שתהיה מניעה עקרונית ליציאתו של המשיב לעבודה. עם זאת נוכח הערכת שירות המבחן בדבר מסוכנותו של המשיב – דחה בית המשפט קמא הנכבד (כב' השופט א' מקובר) בתאריך 01.08.2013 את בקשתו של המשיב. על החלטה זו הגיש המשיב ערר לבית משפט זה. עררו של המשיב נדחה על ידי חברי, השופט " דנציגר בתאריך 26.08.2013 ב-בש"פ 5739/13.

6. בתאריך 15.09.2013 בסביבות השעה 13:00 הגיעו שוטרים מהיחידה המרכזית לביתו של המשיב כדי לוודא שהוא מקפיד על תנאי "מעצר הבית" (כזכור, המשיב שוחרר ל"מעצר בית" מלא ללא איזוק אלקטרוני בפיקוח אביו ואחיו). המשיב ואביו לא היו בבית. אמו של המשיב טענה בפני השוטרים כי המשיב חש ברע ולכן הוא ואביו נסעו לבית החולים, אך אין היא יודעת לאיזה בית חולים פנו ומתי. לאחר שסקרו השוטרים את הבית ולא מצאו את המשיב – עזבו השוטרים את הבית בשעה 13:30. מבירור שערכו השוטרים עם בתי החולים בסביבה הסתבר כי המשיב הגיע לבית החולים קפלן בשעה 13:55 (קרי, כחצי שעה לאחר שהשוטרים עזבו את ביתו – ולכן אתיחס בהמשך). מספר שעות מאוחר יותר שבו השוטרים לביתו של המשיב ועצרו אותו. למחרת הוגשה מטעם העוררת בקשה לעיון חוזר בהחלטה לשחרר את המשיב, נוכח הפרתו את תנאי השחרור.

בתאריך 16.09.2013 דן בית המשפט קמא הנכבד בבקשה (כב' השופטת מ' ברנט) והורה על הגשת תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של המשיב ועל המשך מעצרו של המשיב עד להחלטה אחרת.

7. בתאריך 07.10.2013 הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן. עורך התסקיר העריך כי המשיב מתנהג בצורה מניפולטיבית ובעייתית וכי המפקחים שהוצעו על ידי המשיב אינם יכולים להציב לו גבולות. על כן התסקיר לא כלל המלצה לשחרורו של המשיב – לחלופת מעצר. משום שהתסקיר העדכני מטעם שירות המבחן לא התייחס לסוגיות אלו, הורה בית המשפט קמא הנכבד (כב' השופטת מ' ברנט) בתאריך 08.10.2013 על שירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו של המשיב בו ייבחן שחרורו של המשיב תחת איזוק אלקטרוני לחלופת מעצר בצפון הארץ.

בתאריך 13.10.2013 הוגש תסקיר מעצר משלים בעניינו של המשיב. עורך התסקיר התרשם כי איזוק אלקטרוני – אף בשילוב עם המפקחים המוצעים – איננו יכול להציב גבולות מספיקים למשיב ולמנוע ממנו להפר את תנאי השחרור. על כן עורך התסקיר לא בא בהמלצה על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.

8. על אף עמדת שירות המבחן בתסקירו העדכני, בית המשפט קמא הנכבד (כב' השופטת מ' ברנט) הורה בתאריך 20.10.2013 על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר על דרך של "מעצר בית מלא", עם איזוק אלקטרוני, כמושב חזון, בפיקוחם של ארבעה מפקחים שאינם בני משפחתו, בנוסף לצו עיכוב יציאה מהארץ והפקדות כספיות נוספות (לאחר שחלק מההפקדות הכספיות הקודמות חולטו בעקבות הפרת תנאי השחרור על ידי המשיב). ביצוע שחרורו של המשיב עוכב עד לתאריך 22.10.2013 לצורך הגשת ערר.

מכאן הערר שבפני.

טענות הצדדים והחליף בפני

9. בהודעת הערר ובדיון שהתקיים בפני טענה באת-כח העוררת כי שגה בית המשפט קמא הנכבד משלא נתן משקל מספיק לעמדתו השלילית של שירות המבחן ולהפרת תנאי השחרור על ידי המשיב, המעידים כולם כי לא ניתן לתת בו אמון.

10. בא-כחו של המשיב טען מנגד כי החלטתו של בית המשפט קמא הנכבד מהווה איזון ראוי של השיקולים הרלוונטיים. בא-כחו של המשיב הדגיש כי המשיב פנה לבית החולים, בליווי אחד ממפקחיו, משום שחש בליבו וכי מקובל הוא שבמקרים רפואיים דחופים אין מבקשים אישור מראש, אלא ממציאים אישורים בדיעבר. עוד ציין בא-כחו של המשיב כי המשיב לא ביצע "עבירה גלווית" במהלך הפרתו את תנאי השחרור וכי מדובר בהפרה מינורית.

11. בדיון שהתקיים בפני בתאריך 22.10.2013 הוריתי על המשך עיכוב שחרורו של המשיב עד להחלטה אחרת, ועתה אעבור לליבון הדברים.

דיון והכרעה

12. אפתח ואומר כי דין ערר המדינה להתקבל. אביא נימוקי לכך מיד בסמוך.

13. המסגרת הנורמטיבית לדיון הוא סעיף 21(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), הקובע כי הפרת תנאי

שחרור מהווה עילת מעצר עצמאית – בנוסף ובנוסף מהעילות האחרות שהן: מסוכנות וחשש משיבוש הליכי משפט (ראו: סעיף 21(א)(2), בהשוואה לסעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים). עולה מכך כי משהפר חשוד תנאי שחרור שהושתו עליו, אין צורך להיזקק לשאלה האם נשקפת ממנו מסוכנות, או האם מתקיים חשש הימנו לשיבוש הליכי משפט (למרות שאם מתקיימות בו גם עילות אלו כוודאי יש לכך השפעה באשר לשלב הדיון הבא, העוסק בבחינת האפשרות לשחרור לחלופת מעצר).

14. במקרה דנן אין מחלוקת כי המשיב אכן הפר את תנאי שחרורו ועל כן עיקר המחלוקת שבפנינו נעוצה בשאלה האם – בהינתן שמתקיימת עילת מעצר כנגד המשיב (כאמור בפסקה 13 שלעיל) – ניתן להשיג את מטרות המעצר באמצעות חלופת מעצר, שפגיעתה בחירותו של המשיב תהיה פחותה, זאת במשמעות סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים.

בהקשר זה הלכה היא כי חשוד שהפר את תנאי מעצרו – בית המשפט יתקשה לתת בו אמון בשנית, אמון העומד בבסיס כל החלטת שחרור (ראו: בש"פ 6846/13 עדואן נ' מדינת ישראל (15.10.2013); בש"פ 8891/09 אקלום נ' מדינת ישראל (12.11.2013)). עם זאת הפרתם של תנאי השחרור אינה מובילה באופן אוטומטי לביטול החלופה. לבית המשפט נתון שיקול הדעת להחליט האם לבטל את חלופת המעצר, לשנותה, או להותירה על כנה. בגדרי שיקול דעת זה מאוזנים נסיבות ביצוע העבירה, נסיבות העבריינות וטיב ההפרה (בש"פ 2931/96 קאסם נ' מדינת ישראל (05.02.1996)).

15. במקרה שלפנינו העבירות המיוחסות למשיב – אינן קלות. יתר על כן עמדתו החוזרת ונשנית של שירות המבחן כי המשיב מתנהג באופן מניפולטיבי ומתקשה לעמוד בגבולות – הוכיחה את עצמה כנכונה משהפר המשיב את תנאי השחרור, מבלי שמי ממפקחיו הצליח להציב לו גבולות, או לרווח על כך למשטרה. על כן, סבורני כי החלפת מפקחיו הקודמים של המשיב במפקחים אחרים – אין ביכולתה לאיין את הקושי לתת אמון במשיב. באשר לפיקוח באמצעות איזוק אלקטרוני – יש לזכור כי מדובר בכלי המאפשר לפקח על הפרה של תנאי שחרור, אך לא מאפשר למנוע אותן. הפרות של תנאי שחרור צריכות להימנע באמצעות אמון שניתן לתת במשיב ובאמצעות מפקחים – בעוד שבמקרה דנן שני גורמים אלו אינם מתקיימים פה בצורה מספקת.

16. לא מצאתי ממש גם בטענותיו של המשיב כי הפרתו את תנאי השחרור היתה מוצדקת משום שפנה לבית החולים כי חש בליבו, שכן טענה זו אינה מתיישבת עם העובדה כי המשיב הגיע לבית החולים רק כחצי שעה לאחר שהשוטרים יצאו את ביתו ועזב את בית החולים מבלי לקבל כל טיפול רפואי. יוער עוד כי דעתי אינה נוחה גם מהתמיהות שעלו מחקירתו של אביו של המשיב ששימש כמפקח, ומהתנהלותו של המשיב ששמר על זכות השתיקה בעת חקירתו לעניין ההפרה.

17. לבסוף אעיר כי לא נעלמה מעיני אף התמשכות ההליכים הצפויים במכלול והיקף החומר בפרשה סבוכה זו (עיינו בהקשר זה האמור בהחלטתי ב-בש"פ 6208/13 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא (16.10.2013)). עם זאת יש לזכור כי המסגרת הנורמטיבית לערר על החלטה בבקשה לעיון חוזר הינו סעיף 53(א) לחוק המעצרים, בגדרו באים השיקולים של סעיף 21 לחוק המעצרים (קרי קיומה של עילת מעצר והאפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופת מעצר) ואילו חלוף הזמן הינו שיקול הנשקל בעיקר בגדרי בקשות לפי סעיף 62 לחוק המעצרים- שאיננו נוגע, בשלב זה, ישירות לענייננו. הנה כי כן, ככל שתידרש הארכה של מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק המעצרים – בית משפט זה ייתן בודאי את הדעת לחלוף הזמן והתמשכות ההליכים ואולם בעת הזו ובנסיבות הנתונות נסיבה זו איננה מכריעה.

18. נוכח כל האמור לעיל – אין בידי להסכים כי חלופת המעצר, הרוקה ככל שתהיה, תוכל, בשלב זה, להשיג את מטרות המעצר, זאת נוכח התנהלות המשיב עד הנה ועל כן דין הערר להתקבל. המשיב יוותר איפוא במעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, ב' בכסלו התשע"ד (5.11.2013).

ש ו פ ט